

Reittilentoliikenteen yhteiskilpailutussopimus

KH 16.10.2023 § 286
3896/00.04.01/2023

Valmistelija

Kaupunginjohtaja Jukka Kujala, 040 132 0403

Kemi-Tornion ja neljän muun maakuntalentokentän reittilennot ovat olleet neljän 9 kk mittaisen jakson ajan valtion rahoittaman julkisen palveluvelvoitteen mukaista ostoliikennettä. Neljäs ja viimeisin nykyisen päätöksen ja rahoituksen mukainen jakso päättyy huhtikuussa 2024. Petteri Orpon hallitus on tehnyt syyskuun budjettiriihessä päätöksen ostoliikenteen jatkamisesta ja sen rahoittamisesta toukokuusta 2024 alkaen maaliskuun 2026 loppuun saakka. Mahdollisesta jatkosta hallitus päättää kevään 2025 hallituskauden puoliväliriihessä.

Valtion rahoituspäätös perustuu hallitusohjelman kirjaukseen, jonka mukaan hallitus edistää lentoyhteyksien kehittymistä koko Suomessa kolmen tunnin saavutettavuustavoitteen toteuttamiseksi, ja että Suomen sisäistä lentoliikennettä kehitetään ensisijaisesti markkinaehtoisesti, mutta turvataan huoltovarmuuden, vientiteollisuuden ja matkailun kannalta tärkeät lentoyhteydet tarvittaessa ostopalveluliikenteellä.

Valtion puolesta ostoliikenteen kilpailutuksen toteuttaa Liikenne- ja viestintävirasto Traficom, joka myös tekee liikenteestä hankintasopimukset kilpailutuksessa voittaneiden operaattoreiden kanssa. Valtio on nyt sitoutunut rahoittamaan lennot täysimääräisesti 03/2026 saakka kestävän sopimuskauden ajan käytettävissä olevan määrärahan (37 miljoonaa euroa) puitteissa. Tämä tarkoittaa käytännössä 10 edestakaista lentoa eli rotaatiota viikossa kullekin viidelle maakuntakentälle.

Koska on mahdollista, ettei valtio enää rahoita täysimääräisesti hankinnan optiokauden ostoliikennejaksoa ajalle 4/2026 – 2/2028, on Traficom esittänyt alueille tuolle ajanjaksolle aiesopimustyyppistä sopimusta yhteiskilpailutuksesta. Optiokauden maksimipituus on sama kuin tulevan uuden sopimuskauden 5/2023 – 3/2026 pituus eli 23 kk.

Yhteiskilpailutussopimus tarvitaan jo nyt, jotta Traficom voi sisällyttää tiedon tarjouspyyntöön ja kilpailutusasiakirjoihin ja edelleen hankintasopimukseen optiokauden osalta. Myöhemmin tietoa ei voida enää lisätä. Tarjouspyyntö ja muu kilpailutusmateriaali tulee saada valmiiksi lokakuun aikana, että lennot voivat jatkua katkeamatta ensi toukokuusta alkaen kilpailutuksen voittaneen operaattorin toimesta.

Liitteenä olevalla sopimuksella yhteisen kilpailutuksen toteuttamisesta sovitaan Traficom ja Kemin / Tornion kaupungin mahdollisesta yhteishankinnasta Kemi-Tornion ja Helsingin lentoasemien välisen reittilentoliikenteen osalta. Traficom tulee tekemään samansisältöisen sopimuksen kaikkien muiden maakuntalentokenttien yhteishankintaosapuolten kanssa. Traficom vastaisi kilpailutuksen toteuttamisesta, ja tekisi yhteisen kaikkia sopijapuolia velvoittavan hankintapäätöksen ja yhteisen hankintasopimuksen, jonka kaikki sopijapuolet allekirjoittavat. Vaikka Traficom tulee kilpailuttamaan kaikki viisi yhteyttä yhdellä kertaa, eivät alueet ole riippuvaisia option käytön suhteen muista alueista eli optiot voidaan ottaa käyttöön vain osassa reittejä. Eli jos liikenne jatkuu jollakin reitillä markkinaehtoisena, niin optiota ei sillä reitillä oteta käyttöön.

Yhteishankinnan hankintaosapuoleksi ryhtyminen ei tässä vaiheessa tarkoita sitä, että alue sitoutuu option rahoitukseen vaan päätökset siitä tehdään vuonna 2025, riippuen valtioneuvoston päätöksistä. Hankintaosapuoleksi ryhtyminen antaa vain tähän mahdollisuuden, koska optiovaiheessa uusia hankintaosapuolia ei voida enää lisätä. Traficom edellyttää, että tässä vaiheessa kultakin alueelta on vain yksi tai enimmillään kaksi tahoja, jonka kanssa yhteiskilpailutussopimus tehdään, ja että sopijapuolen tulee olla sellainen, joka tosiasiallisesti kykenee myös maksamaan ja hoitamaan mahdollisesti tilaajalle myöhemmin koituvat velvoitteet, käytännössä sellaisia ovat keskuskaupungit. Myöhemmässä vaiheessa kaupunki voi tehdä yhteistyösopimuksia mahdollisesta ostoliikenteen kuntarahoitusosuuden yhteisrahoittamisesta muiden kuntien kanssa.

Liite	Sopimusasiakirja
Esittelijä	Kaupunginjohtaja Kujala Jukka
Päätösehdotus	<p>Kaupunginhallitus hyväksyy liitteenä olevan yhteiskilpailutussopimuksen Traficomin kanssa ja valtuuttaa kaupunginjohtajan hyväksymään sopimukseen ennen allekirjoittamista mahdollisesti tehtävät vähämerkityksiset muutokset ja tekniset korjaukset.</p> <p>Samalla kaupunginhallitus toteaa, että kaupungin tavoitteena on ensisijaisesti paluu markkinaehtoiseen reittilientoliikenteeseen Helsinki - Kemi-Tornio reitillä, ja toissijaisesti ostoliikenteen jatkaminen mahdollisella optiokaudella valtion sataprosenttisesti rahoittamana. Mahdollisen optiokauden aikaisesta mahdollisesta kuntarahoitusosuudesta päätetään erikseen valtioneuvoston kevään 2025 budjettipäätösten jälkeen.</p> <p>Pykälä tarkistetaan kokouksessa.</p>
Päätös	Hyväksyttiin.
